

Tillgänglighet för de med Särskilda behov

Vad är Särskilda behov?

De flesta av oss kan hitta ett möte i möteslistan, ta oss dit, gå in och sätta oss ned för att lyssna på det i tal förmedlade budskapet utan att tänka på det. Men för vissa är inte detta möjligt. De behöver särskilt stöd för att kunna göra det som de flesta av oss tar för givet. De är, med andra ord, beroende som av olika skäl har *särskilda behov*.

Femte Traditionen klargör att *vårt huvudsakliga syfte är att föra budskapet vidare till den beroende som fortfarande lider*. Likväl är det sällan tillräckligt att endast dela vårt tillfrisknande. Vi behöver även uppmärksamma att våra möteslokaler är lättillgängliga och att gruppens budskap verkligen kan nå alla som önskar ta del av det. Om så inte är fallet, kan det vara så att platsen för mötet är illa valt. När detta händer behöver vi göra vårt yttersta för att undanröja sådant som förhindrar lidande beroende att ta del av vårt budskap.

Den här skriften har tagits fram för att informera vår gemenskap om hur vi kan möjliggöra tillgänglighet. Det finns mycket som vi kan göra inom vår servicestruktur och på gruppnivå för att underlätta för beroende med särskilda behov att finna tillfrisknande. Till exempel kan S&I-kommittéer utvärdera tillgängligheten på sina möten. OI-kommittéer kan hålla sig uppdaterade om tillgängligheten i alla lokaler på möteslistan och kan vid behov dela med sig av informationen. Litteraturkommittéer kan utbilda regioner om behov, förmågor och begränsningar för beroende med särskilda behov. Konvent- och aktivitetskommittéer kan förvissa sig om att lokaler är tillgängliga, och att flyers och möteslistor inkluderar information om detta. Grupper och distrikt kan sammanställa listor med namn på personer som är villiga att erbjuda assistans och/eller transport till

de beroende med särskilda behov som behöver det.

Det bästa vi kan göra är att granska våra egna attityder och fördomar gentemot andra och börja göra nödvändiga förändringar. En av de förändringarna kan vara hur vi uttrycker oss. Vi behöver undvika ord som minskar individens känsla av värdighet eller förstör handikapp. Många vanliga uttryck för personer med särskilda behov är nedsättande och felaktiga. Vi bör undvika dem till varje pris. Följande tre kategorier av särskilda behov tycks vara de vanligaste, även om det finns fler:

För individer som är döva/hörselnedsatta	betyder tillgänglighet att ta emot det talade och skrivna budskapet
blinda/synskadade	att ta emot det skrivna budskapet och hjälp att ta sig till möten
rullstolsburna/rörelsehindrade	att ta sig in och runt i möteslokaler och i vissa fall, transport

Det terapeutiska värdet av att en beroende hjälper en annan saknar motstycke. Som gällande alla beroende, så för vi budskapet om tillfrisknande i NA vidare när vi hjälper en beroende med särskilda behov.

Beroende med hörselnedsättning

Det finns olika slags hörselnedsättningar, och lika många ord som beskriver dem. *Döv* är det uttryck som generellt används för personer som helt har förlorat förmågan att uppfatta ljud. *Hörselnedsättning* beskriver dem som delvis kan höra men med svårighet.

Kommunikation

Personer med hörselnedsättning använder flera olika sätt för att kommunicera med andra, inklusive tal och att läsa på läppar. Vissa föredrar skriftliga meddelanden. Av de praktiska kommunikationsmetoderna som finns är teckenspråk det populäraste. Några

aspekter behöver tas i beaktande när man kommunicerar med personer med hörselnedsättning. Till exempel, vid det första mötet kan vi uppmärksamma hur denne själv kommunicerar med hörande, eller så försöker vi själva först ta kontakt. Att tala sakta och tydligt i normalt tonläge kan hjälpa. Det är också hjälpsamt att använda sig av kortare meningar och bibehålla ögonkontakt, även när en tolk närvarar. Lyssna uppmärksamt när en person med hörselnedsättning talar. Att skriva ett meddelande till en person med hörselnedsättning är alltid okej, men tänk på att skriva ner dina tankar på ett organiserat och koncist sätt.

Användning av tolk

Det är den beroende med hörselnedsättning som avgör huruvida en tolk ska användas eller inte. Vi bör först och främst se till att vi bara använder kvalificerade tolkar på våra möten. Om en grupp inte har de finansiella resurser som behövs för att bekosta en tolk kan kanske en utomstående tjänst tillhandahålla detta. Med hänvisning till vår Sjunde Tradition kan inte gruppen själv ansöka om att utomstående bekostar det, men individen med särskilda behov kan göra det. Ofta har personen redan erfarenhet av sådana tjänster.

När en tolk närvarar är dennes enda syfte att tolka. När du talar bör du vända dig mot den hörselnedsatte, inte mot tolken, och tala i normal samtalston och takt. Vid delning i grupp, placera stolarna så att alla är synliga och låt endast en person i taget dela med sig. Tolken kan behöva en stund för att hinna avsluta sin översättning, så ge gärna utrymme för pauser i delningarna.

Andra hjälpmedel

En del personer med hörselnedsättning föredrar tekniska lösningar för att underlätta lyssnandet vid delningsrundor. När sådana hjälpmedel används bör alla som närvarar upplysas om att det är ett redskap för ljud-

förstärkning, inte för inspelning. Det är också möjligt för personer med hörselnedsättning att kommunicera med hjälp av telefoner med anpassad mjukvara, allmänt kallad texttelefon. Dock behöver både den som ringer och den som mottar samtalet ha en sådan apparat. Tyvärr saknar de flesta hörande tillgång till denna typ av telefon på grund av de kostnader det medför att införskaffa och använda dem.

Beroende med synnedsättningar

Även om det finns många olika slags synnedsättningar, och att varje persons situation skiljer sig åt, kommer vi att innefatta blindhet, synnedsättning och begränsad syn som en grupp av beroende med särskilda behov.

Tillgänglig/tillgängliggöra NA-litteratur

På senare år har ljudinspelningar varit det vanligaste sättet för personer med synnedsättning att ta del av vår litteratur. WSO erbjuder olika inspelningar och tillfrisknandelitteratur för beroende med synnedsättning. Utomstående tjänster, både statliga och privata, kan också vara behjälpliga med resurser och ha NA-material tillgängligt.

Tekniska lösningar, såsom kopieringsapparater som både kan duplicera och förstora text- och bildmaterial, kan finnas för att hjälpa till att tillgängliggöra vår litteratur för beroende med synnedsättning. Många beroende med synnedsättning har också vänner i gemenskapen som kan läsa in tillfrisknandelitteratur åt dem. (*Ett varningens ord*: de som läser in litteratur bör vara särskilt noggranna med att läsa in texter exakt som de återges i skrift och undvika personliga tolkningar och kommentarer). Numera är det också möjligt att med datorer och andra hjälpmedel samt olika mjukvaruprogram, skanna, förstora och läsa upp texter för de med nedsatt syn. Vid användandet av teknik är det viktigt att

komma ihåg att det, precis som med vilket copyrightskyddat material som helst, finns regler kring hur NA-litteratur får kopieras och distribueras. Riktlinjerna för olika situationer kan variera, så det bästa är att konsultera WSO i dessa frågor.

Möten

När beroende med synnedsättning erbjuds transport finns det några praktiska aspekter att ha i åtanke. Till exempel, signalera inte med bilens tuta om du inte är säker på att personen känner igen din bil. Om någon använder en vit käpp, bör den som är i sällskap antingen hålla sig ur vägen för käppen eller påtala sin position. En del personer med synnedsättning behöver assistans för att ta sig upp och ned för trappor, genom korridorer, eller till och från olika transportmedel. Personer med ledarhund kan behöva mindre hjälp eftersom dessa hundar är tränade för att assistera i många olika situationer.

I de flesta fall kommer personer med synnedsättning själva be om den information de behöver för att kunna känna sig bekväma i omgivningen. Några minuter bör läggas på att klargöra var nödutgångar och toaletter är belägna, och det bör även ges en mer detaljerad beskrivning av dessa utrymmen om nödvändigt. Möjligen kan det också behövas assistans för att personen ska kunna förse sig med kaffe och hitta en ledig plats. Visa hänsyn genom att låta alla på mötet presentera sig. Vid välkommandet av en beroende med synnedsättning, var noga med att fråga om den beroende vill ha en kram innan du tar fysisk kontakt och klappa inte en ledarhund utan att be om lov först. Det är lika viktigt att göra en beroende med synnedsättning uppmärksam på din närvaro om de kommer in i ett rum själva. Varje beroende med synnedsättning kan ha olika behov, men en regel som alltid tillämpas är att *aldrig* ta tag i, dra eller skjuta på en person med synnedsättning, även om avsikten är att vara behjälplig.

När du är osäker på vilken slags assistans en person behöver, fråga.

Rullstolsburna beroende och andra fysiskt funktionshindrade

Även om omständigheterna på senare år har förändrats för att möjliggöra tillfrisknande för de flesta beroende, är många möten fortfarande inte tillgängliga för rullstolsburna beroende. I det här fallet betyder tillgänglighet mer än att bara kunna ta sig in genom entrén, såsom en funktionell ramp in i fastigheten med en närbelägen parkering, kapprum och toaletter som är tillgängliga för alla, breddade dörröppningar och mötesrum utan trängsel som begränsar framkomligheten. Se till att möteslokalerna uppfyller dessa minimikrav gällande tillgänglighet. Om de inte gör det, hitta en annan lokal om ni vill att mötet ska vara tillgängligt för alla beroende. Dessa överväganden bör göras för alla NA-funktioner, servicemöten och konvent. Se till att möteslistor och flyers markerar möten och/eller evenemang som är tillgängliga med rullstol, och se till att S&I- och OR-kommittéer får den informationen.

När en tillgänglig lokal har hittats kan servicevilliga välkomna och assistera rullstolsburna beroende. De villiga behöver bara le, välkomna dem med en kram och kunna lyfta och bära en rullstol om det behövs.

För mer information om tillgänglighet för de med särskilda behov, vänligen se *Additional Needs Resource Information** (WSO Catalog Item No. 2114).

* Ej ännu publicerad på svenska.

Copyright © 2021 by
Narcotics Anonymous World Services, Inc.
Alla rättigheter förbehållna

World Service Office
PO Box 9999
Van Nuys, CA 91409 USA
T 818.773.9999
F 818.700.0700
Website: www.na.org

World Service Office—CANADA
Mississauga, Ontario

World Service Office—EUROPE
Brussels, Belgium
T +32/2/646 6012

World Service Office—IRAN
Tehran, Iran
www.na-iran.org

Detta är en översättning av en publikation
godkänd av NA-gemenskapen.

Narcotics Anonymous,   och The NA Way
är inregistrerade varumärken i

Narcotics Anonymous World Services, Incorporated.

ISBN 9781633803428 Swedish 3/21

WSO Catalog Item No. SW3126

Narcotics Anonymous®
Anonyma Narkomaner

IP nr 26-SW

Tillgänglighet för de med Särskilda behov